

Ulica umirajočih.

Spisal Ivan Cankar.



olga je ulica in čisto ravna, kakor napeta vrv; če pogledam skozi okno, ji ne vidim kraja ne na to, ne na drugo stran. Siva je, pusta in prašna. Hiše so vse enake; visoke, temne, tihe. Oko se ozre in spozna takoj: v tej ulici še ni bilo srečnega človeka; kadar pride Kristus poslednjikrat in bo paradiž odprt, se bo najprva razsula v prah.

Mnogo je takih ulic — kam bi se drugače skrili izgnanci in obremenjenci, kam bi pljusknilo temno morje svoje pene? Ampak nekaj posebnega razlikuje to ulico od vseh drugih na svetu; in to posebnost sva pred nedavnim časom opazila midva, moje dekle in jaz.

Najina ulica je namreč ulica umirajočih. Uro za uro, dan za dnem romajo mimo črni pogrebci. Velika črna rakev z belim križem na pokrovu; težko jo nosi šestero mož. Drobna bela rakvica, ki jo nese pod pazduho sključen starec. Dolg pogreb, ženske s črnimi pajčolani, moški v črnih suknjah; solze, vzdihovanje, žalna pesem zvonov. Četvero mrkih pogrebcev, brez križa in cerkovnika; razcapan fant teče po blatu za njimi in tuli kakor pes za gospodarjem. Dan za dnem, vrsta za vrsto. Izpraznila pa se ulica ne bo nikoli: rakev iz hiše, postelja v hišo.

Spočetka se nisva posebno zmenila za ljudi, za njih življenje in umiranje. Nisva gledala na ulico, ker je bilo v izbi sami in v najinih srcih dovolj bridkosti. Navsezadnje pa je srce otopelo in bridkost je bila kakor kosilo in večerja. Ozrla sva se na ulico.

„Glej — trinajsti!“

Iz nasprotne hiše so prišli pogrebci; čemerno so se držali, celó kletev sva slišala; daleč zadaj v veži je nekdo kričal za njimi, da so oderuhi in razbojniki.

„Trinajst!“

Takrat se me je lotila prijetna misel.

„Škoda, da nisva štela kar od začetka! Celó iz te hiše jih je šlo že najbrž več nego trinajst — toliko sva jih samo videla, Bog

pa vedi, koliko sva jih zgrešila! Ob nedeljah naju ni doma in prav ob nedeljah umirajo ljudje najrajši . . . Potrebno bi bilo, da napraviva zapisnik . . .“

„Glej — od one strani!“

Od druge strani je počasi romal dolg pogreb; celo venec z belimi trakovi je ležal na rakvi.

„Tudi tega zapišiva! Drugi že danes, pa je komaj enajst! Da bi le videl človek do konca ulice, na to in na ono stran!“

„Čemu bi gledal? Drugod ne morejo do pokopališča nego tod mimo . . .“

Slonela sva ob oknu do mraka in naštela sva jih sedem; sedem od jutra do mraka. Slab dan je bil; pozneje sva jih naštela včasih do petnajst in več. Ulica je bila dolga in hiše so bile visoke.

Zvečer sva prižgala svetiljko in sva napravila zapisnik. Prvega dne nisva štela, ker sva bila stopila k oknu šele ob enajstih; rakve beračev pa gredo navsezgodaj svojo pot, nekatere že ob petih.

Drugo jutro sva bila na straži, ko se je danilo. Prvi pogreb je ugledala ona že od daleč, ko sem videl jaz šele komaj črno senco v megli.

„Prvi!“

Ko je napravila v zapisnik debelo črto, je namršila obrvi.

„Ampak to ni nič — samo dan in črta! Če pogledava kasneje — kaj bova videla? Mrtev dan, mrtvo črto! Kdo je bil? Iz katere hiše? Kako mu je bilo ime, ali je bil moški, ali je bila ženska, otrok ali starec?“

„In za katero boleznijo . . .“

Zasmejala se je.

„Tega ni potreba — ni potreba v tej ulici . . . Ali bi ne bilo smešno, če bi kdo ne umrl za jetiko? Zato tudi zdravnika ni pol ure daleč . . . Ampak zapisnik narediva tako, da bo kakor naglas govoril . . . da ne bo tam samo gola mrtva črta, temveč spomin človeka, ki bo gledal in rekel: do tiste ure sem bil!“

Napravila sva drug zapisnik. „Dan in ura smrti, ime človeka, njegova starost in njegov poklic.“ In velik prostor za posebne opombe. Truda sva imela mnogo, ampak sladek trud je bil. Vse bi bila lahko poizvedela v župnišču, kar nakratko in za ves teden. Toda prijetnejše je bilo povpraševanje po hišah, razgovarjanje s tujimi, objokanimi, od bridkosti otopelimi ljudmi, ki so odgovarjali tako vdano in odkritosrčno, kakor spovedniku. Zgodilo se je, da je človek srepo gledal in natanko poslušal, pa besede ne razumel;

tudi se je pripetilo, da je nenadoma pričel zmerjati, sam ni vedel koga in čemu in da nama je nato sosed prišepnila v veži globoko skrivnost. Gledala sva resno in žalostno, govorila sva z zamolklim glasom, v srcu pa sva bila vesela; in vendar ni bilo nič hinavščine ne v najinih očeh, ne v najinih besedah: umrl je človek, Bog mu bodi milosten, še solza se mu spodobi . . . a midva sva mlada in vesela in imava zapisnik.

Zvečer sva bila obadva trudna in zaspana, napravila pa sva vse po vrsti, kar nama je bil dan razodel.

Ob tednu sva napravila pregled in pokazalo se je, da so se učenjaki zmotili, ali pa da je najina ulica čisto poseben kraj, ki se v življenju in v smrti razlikuje od vseh drugih. Prav malo sva namreč naštela otrok in starcev še manj; večina je bila deklet od šestnajstega do dvajsetega leta in fantov od osemnajstega do petindvajsetega. Drugod se ljudje ženijo in može v teh letih; ampak v tej ulici je zgodaj mrak.

Ni še preteklo mesec dni, ko nama je bilo že malo dolgčas ob zapisniku. Kakor je človeku dolgčas ob dolgi procesiji: prve obraze še gleda, opazi celo njih posebnosti in zanimivosti, nato pa se mu polagoma zazdi, da so si enaki in da je gledal ves čas enega samega človeka, ki mu je bil že zdavnaj znan; okrene se in gre zlovoljen po svoji poti.

Odprla je zapisnik in je strmela vanj.

„Ni živ . . . glej, nič ne govori! Ta je umrl, to uro je umrl, to nevesto je imel — kaj še? Ničesar več . . . kakor mrtva črta, mrtev dan! Odpri kjerkoli ta pusti zapisnik: povsod en sam obraz . . . gleda in molči! Kaj sva zato skrbela, hodila in pisala, da bi gledala zdaj ob dolgih večerih to debelo knjigo, ki ni drugega nič nego stokratna podoba ene same dolgočasne mrtvaške glave? O dragi, prazno je življenje . . . prazno še v smrti!“

Stopila sva k oknu, obadva zlovoljna in žalostna. Tedaj pa je šla preko ulice ženska, zavita v dolgo črno ruto. Sključena je šla, strmela je v tla, njen obraz je bil upal do kosti.

Ona pa je gledala za njo.

„V solncu gre, ogiblje se sence . . . boji se pač, da ne utone vanjo. Morda gre poslednjikrat preko ulice . . . O dragi, kako sva bila nespametna! Kaj bi s tistim mrtvim zapisnikom? Ne štejeva mrtvih, leže naj mirno, Bog ž njimi! Štejva umirajoče, pot jim kaživa, čas jim meriva! . . . Takoj začniva, s tisto žensko! Doklej še? Do

septembra sodim jaz, do prve severne sape! . . . Pojdi in vprašaj, kdo da je in odkod!“

Tako sva začela z novim zapisnikom. Nisva preštevala več mrtvih — živim sva štela dni in ure. Dela je bilo toliko, da sva ga komaj zmagovala; zakaj ulica je bila dolga in hiše so bile visoke.

Zaznamenovala sva najpoprej tiste, ki se jim je najbolj mudilo; zato sva imela prve dni največ opravila. Spoznala sva, da bi bil ves trud brezzmiseln, če bi stala na cesti in čakala, da nama pridejo obsojenci naproti. Poiskati jih je bilo treba v tistih temnih, vlažnih, smrdljivih brlogih, ki se skrivajo za visokim zidovjem. In kmalu sva imela znancev, kolikor je bila ulica dolga.

Najin zapisnik ni bil več popoln — o popolnosti sploh ni moglo biti besede; življenja samega bi ne vklenil v rubrike — kako šele bi vklepal umiranje, ki je v svojih podobah stokrat živjše in bogatejše? . . . Imenik umrlih sva pisala samo še mimogrede in brez veselja; vse posebne opombe so se preselile v imenik umirajočih. „Porojen tega leta in tega dne . . . torej mu je toliko in toliko let . . . krojač po poklicu (dobra tretjina jih je bilo krojačev) . . . odbije mu najbrž ta dan in to uro . . .“ Vse po vrsti.

Prvi teden sva se neprestano motila. Izmed vseh, ki sva jih napisala in obsodila v tistem času, je en sam umrl ob uri, kakor sva jo bila določila; vsi drugi so nama pokvarili zapisnik. Neki šivilji sva prisodila samo še dobrih troje tednov, pa se je kasneje omožila ter se preselila bogvedikam. Drugače pa je storil mlad, čokat fant, kovač, ki se nama je takorekoč kar izpod prstov izmuznil; spoznala sva ga pač na očeh in ušesih, da je obsojen, ampak zapisala sva mu dolgo cesto in še dneva nisva povedala; zvečer sva napisala ime, naslednje jutro pa je umrl. Kadar sva se tako zmotila, sva bila obadva žalostna in sva nemirno spala.

Tako je bilo prvi teden; izkušnja pa nama je kmalu izbistrila oko in pamet. Na jesen sva razločevala in sodila že ob prvem pogledu. Nisva gledala več samo na oči in na ušesa, temveč tudi na čelo, na lica, na izraz in obliko ustnic, na podbradek in vrat; bolj nego vse drugo je bil važen način, kako je obsojenec govoril, kako je sedel in hodil in posebno še, kako je — mislil. Zakaj obsojenci mislijo naglas; tiho slutnjo, ki bi jo radi skrili, razodenejo ob prvi priliki s kretnjo in pogledom, celo z besedo; molčali bi, pa naravnost koprne, da bi skrivnost razkričali.

Ne samo za človeka samega, treba se je bilo brigati za vso okolico; drugače bi naju ukanil, ko sva mu pretehtala poslednjo

kapljico ter prižgala svečo. Ležala je ženska na postelji, sedemnajst let ji je bilo. Odeja je ležala tam, ženske ni bilo; rumen obraz na vzglavju, dvoje temnih oči v njem, črni lasje ob licih — telesa ni bilo več. Svetili so in jokali, midva pa sva se v srcu smehljala, zakaj vedela sva, da se najin zapisnik ne moti. Pred tremi meseci je pisala bratu v Ameriko; poznala ga je, ko je bil otrok, pa se ga je nenadoma spomnila, kakor se spomnijo bolniki davnih časov in daljnih ljudi, kadar v izbi več ne razločijo obrazov. Midva takrat nisva zapisala dneva, zakaj določeno je bilo: ugasnila bo tisto uro in tisto minuto, ko se prikaže voz pred hišo; ne za hip prej in ne za hip pozneje; krvi ni bilo v srcu, ampak bilo je pričakovanje. In kakor sva zapisala, tako se je zgodilo čez štirinajst dni . . . Nekoč sva prišla k šestletnemu dekletcu, tako slabotnemu in drobnemu, kakor da mu je komaj dve leti; v rokah je tiščalo umazano, razdrapano cunjo, s črnim trakom prevezano; ta cunja je bila punčka. Pa je nekdo prišel in je rekel, da je cunja zastrupljena in da naj jo vržejo na cesto; naročila sva ljudem, da naj povedo, kadar bo cunja na cesti; in nič se nisva motila: še tisto uro je dekletce dopolnilo.

Mnogokdaj se je pripetilo, da si nisva bila edina v računu in sodbi. Ob takih prilikah sva stavila; spočetka za poljube, kasneje tudi za denar. Najina ljubezen ni bila nič hladnejša nego kdaj poprej, samo nemirnejša je bila; prej enakomerna, tiha prisrčnost — zdaj vsa strma pot od sovražne zlovoljnosti do viharne strasti. Kadar sem pogledal skozi okno, trepetajoč od radosti, da se je izpolnila moja beseda, sem čutil na vratu njen temni pogled.

„Spravi to krono, pa jo spravi! Le da bi bilo po tvojem . . . bi ga še sam ubil!“

Takim besedam nisem zameril; tudi jaz sem jo sovražil, kadar so prišli pogrebci ob njeni uri in se je ozrla name z žarečimi očmi.

„Ubijala bi sama, brez vesti in brez usmiljenja, da bi se izpolnila njena ura!“

Ne bilo bi treba veliko skrbi: ob tihi uri prašek v kozarec, ki stoji ob postelji — kdo bi iskal in kdo bi spoznal? Tako bi storil tudi jaz . . .

Malo sva spala tiste čase. Vzdrabila se je ona, ali sem se vzdramil jaz, in nihče ni drugega budil. Šel sem gledat z opreznim korakom, če se ni zasvetilo kje v odprtem oknu; in ko sem se vračal, je strmela name napol v sanjah in je zavzdihnila: „Ne dotikaj se zapisnika, ne popravlaj zapisnika!“ Tudi jaz sem včasih

planil, kakor da me je v spanju poklicalo, in ugledal sem njeno senco ob oknu . . . Umirali so pred nama, po najini sodbi in po najinem ukazu; stala sva ob postelji, kakor stojita sodnik in duhovnik pod vislicami; kdor je bil zapisan, je bil obsojen. In komaj sva občutila, kako se je bilo najino življenje preselilo iz src v zapisnik.

Dvoje mirnih sodnikov sva bila, dvoje hladnih duhovnikov. Brala sva sodbo in sva jo zapisala, pa še z očesom nisva trenila; govorila sva molitve umirajočim, pa je ostala beseda na jeziku, ni šla ne v srce, ne proti nebesom. Nikoli se ni zgenilo sočutje v meni in tudi v njenih očeh ga nikoli nisem opazil. Da bi se prikazala solza, bi ob tisti uri ne bilo več zapisnika . . .

Včasi pod večer je prišla Mira, da nama je pripovedovala o svojem ženinu in o svoji sreči. V najinem zapisniku je bila številka tristo in petinšestdeseta. „Mira . . . sedemnajstletna . . . šivilja . . . nevesta . . . obsojena za Božič . . .“ Lepa je bila nekoč — lepota tuberoze, opojno dišeča v temi in samoti. Zdaj so bile oči vdrte, lica so splahnela do kosti, ustnice so bile že tenke in vse opaljene od vroče sape, glava je bila sklonjena; oblačila se je vsa v črno, tako da je bila še bledejša.

Prišla je k nama, sedla je na zofo in je govorila z nemirnim glasom in nemirnim, begotnim pogledom, kakor da bi neprestano in strahoma povpraševala: „Kaj ni res? Recita, da je res! Bojim se namreč, da so vse te besede nespametna tolažba, gole sanje!“ . . . Tudi o bolezni je govorila, ampak le mimogrede, kakor o postranski, nevažni stvari, ki je komaj vredna, da bi jo človek omenil. „Sinoči mi je bilo nekako slabo; spati nisem mogla, pa sem odprla okno . . . zjutraj pa je bilo že vse dobro; zdrava sem bila kakor nikoli . . .“

Midva sva se natihiem smejala. Vsi so namreč taki, da ne govore o bolezni in tudi ne mislijo nanjo; prav tako, kakor jaz ne mislim na svoje lase, na svojo brado, na svoj nos; smrt je v njih, neobčutena in neopazena, kakor je v meni kri in življenje. In tudi so vsi taki, da živijo po noči in umirajo po dnevi; kolikor je ulica dolga, je v vsaki hiši vsaj po eno okno do jutra odprto, a od zore do poldne tesno zagrnjeno; tam slone vso noč, v odeje zaviti, in strme v nebo s temnimi očmi.

Teden dni je bilo pred svetim večerom, ko sva gledala za pogrebom in je šla Mira preko ulice. Izpreletelo me je nenadoma kakor tiho sočutje.

„Nje bi ne bilo treba napisati . . . Lepa je bila nekoč!“

Ona je namršila obrvi in me je začudena pogledala.

„Kar je zapisano, je zapisano! Kakor je sojeno, je sojeno!... Ne popravljal zapisnika!“

Z zamišljenim očesom je gledala za njo, ki je črna in upognjena stopila v vežo.

„Natanko sem jo premislila, ne sme me ukaniti! Ali si opazil: prej je vselej privzdignila krilo, ko je prestopila vežni prag; danes ni tako storila, roka je visela ob životu! — Kakor je zapisano: še teden dni, pa ji bova svetila; o mraku, sodim jaz, od pete do šeste ure . . . Glej, spet je na ulici; k nama se je napotila!“

Prišla je k nama; v soboto je bilo, teden dni pred svetim večerom.

Zdelo se mi je, da je še bolj slabotna, drobna in bleda nego poprej in da je še več plahe prošnje v njenih očeh. Tiste plahe prošnje: „Nikar ne recita, da so vse moje besede le nespametna tolažba; tudi s pogledom nikar ne pokažite, da je vse to upanje le igrača! Kar mislita v srcu, naj v srcu ostane!“

Prinesla je velik sveženj s seboj in ga je obzirno in skrbljivo razvila na mizi. V svežnju pa je bila bela, svilena, sladko šumeča obleka; položila je nanjo obedve roki, dolgi, tenki roki in naju je pogledala molče in smehljaje. Morda je občutila najino tiho misel; umeknila je pogled, sedla je na rob zofe in je položila roke na kolena.

„To je namreč moja poročna obleka . . . Sinoči jo je prinesla, pa mi je bilo nekoliko slabo . . . danes sem jo oblekla, zelo lepa je . . . in komaj se prestopim, zašumi tako prijetno . . . kakor da bi šel s prstom preko dlani . . . Pol ure sem hodila po izbi, nazadnje pa se mi je zdelo, da se peljem v vozu, in trudna sem bila . . .“

Moje dekle je stopilo k oknu; vedel sem, da se je okrenila samo zategadelj, ker ji je bilo na smeh. Ko se je vrnila, je stopila k mali mizi, kjer je pod cveticami ležal zapisnik; odprla ga je in je listala po njem počasi s tenkimi, prosojnimi prsti; tiho je trepetal smehljaj na njenih ustnicah.

„Kdaj, praviš, da bo poroka?“

Mira je gledala nanjo z nemirnimi, nezaupnimi očmi in je govorila zelo hitro.

„Tako po praznikih, prav nič ne bova čakala . . .“

Nenadoma se je prikazala rdečica na njenih licih, Bog sam vedi odkod.

„Saj je neumno in otročje . . . ampak tako lepo je, da ni besede, ki bi vse to razodela. Pomisli: obleke sem se veselila,

vse dolgo leto sem se je veselila, bolj nego poroke same — in zdaj, ko jo imam, je nisem več vesela; včeraj je bila zlata, danes je še srebrna, jutri bo morda že cunjica . . . Zdaj se veselim prstana . . . ampak nadvse, nadvse na svetu se veselim voza in svatov; dvoje konj bo vpreženih, voznik bo imel bel šopek za klobukom in na biču, svatje bodo črno oblečeni in bodo gledali slovesno. In takrat pride on . . .“

„Stoj!“ se je okrenilo k meni moje dekle. „Njega nisva še napisala!“

Prestrašena se je ozrla Mira.

„Kako mu je ime?“ je vprašala ona in je omočila pero.

„Franc!“

„Koliko let mu je zdaj?“

„Štiriindvajset!“

„Kaj je?“

„Kovač!“

Gledala mi je srepo v obraz in je premišljevala.

„Kako bi ti sodil?“

„Nisem ga še ogledal . . . samo na ulici sem ga srečal . . .“

„Lahko bi sodil, če si ga srečal!“

Nato se je okrenila k Miri.

„Dalje pripoveduj!“

Mira je govorila napol šepetaje; težko je sopla in zdelo se mi je, da se opaljeni ustnici nikoli nista doteknili druga druge.

„Pa to ni nič, vse to ni nič — kakor lesena igrača za otroke! Take misli plešejo pred menoj le ob tistih pušnih urah, ko spati ne morem . . . saj tudi otrok zaspi, kadar ima igračo v naročju . . . Moj Bog, o moj Bog!“

Sklonila je glavo skoro do kolen, stisnila je lica v dlani in je zaihtela.

„Čemu solze?“ je reklo moje dekle s tako mrzlim glasom, da me je izpreletelo. „Čemu solze, ko je že tako vse zapisano in ne bo izbrisano nikoli!“

Mira je vzdignila glavo, njene oči so bile ob robih zakrvavele.

„Kako lepo si rekla . . . da je vse zapisano! Tudi meni se včasih tako zazdi, kakor da grem po ravni, čisto ravni, dolgi, neskončno dolgi ulici in da ni pota na nobeno drugo stran; tja pojdem, kamor drži ulica, in kadar bo konec . . .“

Ni izpregovorila; in tudi midva sva molčala, ko naju je Mira trepetaje prosila z očmi: „Recita, da ni res! Recita, da so le hude sanje, da je le otročji strah!“

Odgovorila nisva, gledala sva nanjo, kakor gleda pravičnik na grešnika, in mráz je bil v najinih srcih.

Sklenjene roke je pritisnila k prsim; če pri naju ni bilo usmiljenja, pri Bogu je bilo.

„Pa bodi, kakor je zapisano — saj pojdem do konca! Ampak predno pridem do tistega žalostnega kraja, bo še veselja veliko! Niso le puste sanje, Bog ve, da niso! Še vse bom užila, še vse bom popila, potem pa bodi, kakor je sojeno!“

Žarela so ji lica, oči so se ji svetile. Mirno je stalo moje dekle, belo roko na zapisniku; in takrat sem videl, kako je zloba vzbočila njene ustnice.

„Po praznikih, praviš, da bo poroka?“

„Po praznikih!“

„Po praznikih ne bo poroke!“

Mira je prebledela, zgenila je z ustnicami, izpregovorila ni.

„Midva imava namreč zapisnik . . . tak zapisnik, kakor ga še ni bilo na svetu! Odpri, poglej! . . . Mira . . . sedemnajstletna . . . šivilja . . . nevesta . . . obsojena za Božič . . .“

Mira je molčala, strmela v grozi kakor kanarček, stisnjen v pesti.

„Za Božič, glej! Kako bi torej bila poroka po praznikih? Ne-spametna si, Mira — tega lepega šumečega krila ne boš nosila ob poroki . . . drugače ga boš nosila! . . . In tudi lepo bi ne bilo, da bi naju ukanila, da bi nama kvarila zapisnik!“

Mira je vzdignila sklenjene roke.

„Ne, ne, ne! Nisem razumela, ne maram razumeti! . . . Kdo stoji za teboj in govori?“

„Odpri zapisnik, poglej! Kar je zapisano, je zapisano! Najina roka je pisala, ne najin ukaz!“

„Ne do Božiča! . . . Do Velike noči vsaj, o vsaj do pepelnice!“

„Glej, kako si razumela! Ne dneva dalj, ne ure! Ne popravlja zapisnika! . . . Čemu si blede, Mira? Še teden dni je pred teboj, še teden dni prelepih sanj — čemu si blede?“

Mira je vstala; trepetala je tako močno, da se je sveženj trikrat odvil, predno ga je zavila in prevezala.

„Ni bilo treba!“ je šepetala. „Ni bilo treba! Bog ne poslušaj tvojih besed, kakor so grešne; Bog ne glej v tvoje srce, kakor je

trdo! In če si še kdaj pogledava iz oči v oči, ne bodi sovraštva nad nama!"

Ponudila nama je roko in je gledala v tla.

„Če si še kdaj pogledamo iz oči v oči . . . tam na koncu . . . na koncu te ravne ulice . . . pa si pogledajmo z veseljem in prijaznostjo!"

Mene je stresel mraz, ko sem ji stisnil roko, in čudno težko mi je bilo pri srcu; ampak kar je zapisano, je zapisano, kakor je sojeno, je sojeno.

Spremila sva jo do duri. Tako smo šli mimo ogledala, pogledali smo in smo prebledeli vsi trije. Vsi trije smo stali tam, vsi trije upognjeni, oči temne, vdrte, lica upala do kosti . . . vsi trije obsojeni . . .

Odpri zapisnik zdaj, omoči pero! Zakaj: kar je zapisano, je zapisano, kakor je sojeno, je sojeno . . . ne popravlja zapisnika!

Še teden dni je do Božiča!



Sonet.

Še več ko misli v duši osameli
je zvezd na krilu mehkega neba,
visokih zvezd . . . Njih svit na cesti beli
hiti v polnoč. Do njih? Ne ve, ne zna.

Glej, ti si luč, kot luč med njih krdeli,
in jaz sem cesta, kdovekje doma,
in romam tja, kjer čistost trepeta
kot tvoja v vedrih glorijah nad čeli.

Zato ti služim v mislih dan in noč
ko sto želja mi bol ločitve žanje,
in vem: če tiho splule bi nad vrta

vse tvoje modre sanje v zvezd obroč,
tako z višin bi se čudile nanje,
kot je od lica večnih solnc do smrti.

Vladimir Levstik.

